

2-sep-2011

Formanden har ordet

1. Østrig: Kardinal Schönborns reaktion
2. Irland: Den hellige Stol og Vatikanet under pres
3. Irland: Flere bispedømmer trues af konkurs
4. Irland: Angreb på skriftemålets segl
5. USA: Vatikanet frigiver dokumenter om sexmisbrug

Kære medlem

1. Østrig: Kardinal Schönborns reaktion

Som omtalt i Nyhedsbrev nr. 121 (21. juli 2011) har en lang række præster i Østrig dannet et såkaldt "Pfarrer-Initiative", der opfordrer Kirkens ledelse til at tage fat på løsningen af de mange og store problemer, der findes i nutidens katolske kirke. Og for at sætte en form for magt bag opfordringen har Initiativet anbefalet præsterne ikke længere at følge de regler for deres tjeneste, som Kirken kræver.

Selv om der kun er tale om et mindretal af præster, der har tilsluttet sig Initiativet (10-15 %), er denne ulydighedskampagne alvorlig nok. Nu foreligger en reaktion fra Wiens ærkebiskop, kardinal Schönborn. I en udtalelse giver han udtryk for, at han er chokeret over Initiativet, og minder præsterne om, at de har aflagt et troskabsløfte til deres biskop ved deres ordination. "Den, der opgiver lydighedsprincippet, opløser [Kirkens] enhed," mener han.

Kardinal Schönborn

Videre siger han, at **"de, der virkelig i deres samvittighed tror, at de må være ulydige over for hierarkiet" og at Rom "er slået ind på en forkert vej, [som] alvorligt er i modstrid med Guds vilje", bør forlade Den romersk-katolske Kirke og tilslutte sig et andet trossamfund.**

Imidlertid viser en dugfrisk meningsmåling, foretaget af Oekonsult Institutet, at 71.7 % af de adspurgte fandt præsternes initiativ "fair og passende", og at 64.7 % var parate til med deres underskrift at støtte kravet om ulydighed. Samtidig mener 73.8 %, at Initiativet kan hjælpe den østrigske kirkeledelse, når den i Vatikanet vil argumentere for, at reformer er uundgåelige.

(Kilde: Irish Times 31. august 2011)

2-sep-2011

2. Irland: Den hellige Stol/Vatikanet under pres

I Irland venter man med spænding på Vatikanets og pavens svar på Cloyne-rapporten og premierminister Kenny's tale (omtalt i Nyhedsmail 122, 6. august 2011). Svaret var forventet at ville blive overbragt den irske regering inden udgangen af august – ja nogle mente endda inden pave Benedikts rejse til Madrid den 18. august – men det er altså endnu ikke sket.

Egentlig forstår man godt, at Vatikanet ikke bare kan ryste et svar ud af ærmet, men må have tid til tænke sig om. For der står virkelig meget på spil. Og det på flere fronter. Adskillige læserkommentarer til en artikel om forholdet mellem Rom og Irland i "Irish Times" den 29. august 2011 giver således udtryk for, at Irland bør afbryde enhver diplomatisk forbindelse med Den hellige Stol og nedlægge den ene af sine to ambassader i Rom. Her er et par eksempler:

"What is the purpose of an Embassy? To share relations between two countries that need something from each other. Trade, travel, power partnerships, etc. What exactly does Ireland need from the Vatican? Trade? I think not. Travel within a 100 acre compound? I think not. Power partnership? Give me a break."

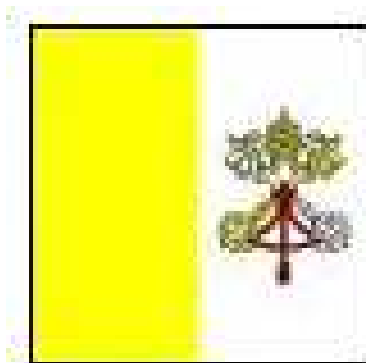
"Our diplomatic relations with the Holy See are an anachronism and has served to give a foreign-run organisation unwarranted access to administration and government of our state. Does this state exchange ambassadors with any other religious organisation?"

Det er muligt, at disse og de andre læsere, der ønsker, at de diplomatiske forbindelse skal afbrydes, har læst Geoffrey Robertsons bog "The Case of the Pope: Vatican Accountability for Human Rights Abuse", som Penguin udsendte i august 2010 (altså blot en måned før pavebesøget i Storbritannien). Heri argumenterer den højt respekterede og internationalt anerkendte menneskerettighedsjurist, der også har været dommer i flere afrikanske krigsforbrydersager, nemlig for, at det internationale samfund bør ophøre med at anerkende Vatikanstaten/Den hellige Stol som selvstændig stat. Det er en slyngelstat, hævder han, som hverken overholder de af FN vedtagne menneskerettigheder eller den europæiske menneskerettighedskonvention. Og kunne jeg tilføje, som flere gange har fået en kraftig påtale af Den europæiske Centralbank om at overholde indgåede aftaler om antallet af de frimærker, staten må trykke, og de jubilæumsmønter, den må præge. Sker det ikke, vil banken fratage Vatikanet dens ret til at anvende euro'en som valuta. Den er heller ikke ifl. Robertson i overensstemmelse med de folkeretslige principper, der ligger til grund for anerkendelse af stater, men et resultat af en intern italiensk aftale, som ikke er og kan være bindende for andre stater. Det er især kravene i den såkaldte Montevideo-konvention fra 1933, om at en stat skal have en permanent befolkning og et fast og definerbart territorium, der ikke opfyldes. De fleste af Vatikanets institutioner og så godt som alle ansattes boliger ligger nemlig i Italien. Og det samme gør ambassaderne for de lande, der har diplomatisk forbindelse med Den hellige Stol. Angående den diplomatiske repræsentation accepterer Vatikanet i øvrigt ikke, at et lands ambassadør i Italien også varetager dets interesser over for Den hellige Stol. Et land må derfor have to ambassader i Rom, og de må med Israel som eneste undtagelse (af sikkerhedsmæssige hensyn) ikke engang have til huse i den samme bygning.

2-sep-2011

Danmark har dog kun én ambassade i Rom, for vor ambassadør ved Den hellige Stol bor i Bern og er samtidig ambassadør i Schweiz. Så nogen almindelig repræsentation er der ikke tale om.

Vatikanstatens flag

For dem, der gerne så Vatikanet hen, hvor peberet gror, er der mange gode argumenter at hente i denne bog. Men også for dem, der ikke ønsker det, kan bogen være af værdi – ikke mindst derved, at den viser, hvilket kræfter Vatikanet er oppe imod i vor sekulariserede verden.

3. Irland: Flere bispedømmer trues af konkurs

Nu viser en undersøgelse, at mindst 11 ud af republikkens Irlands og Nordirlands 4 ærkebispedømmer og 22 bispedømmer har alvorlige økonomiske problemer. Årsagerne hertil er faldende messedeltagelse og dermed formindskede kollektindtægter, den almene økonomiske recession og betaling af erstatninger til ofre for præsters og ordensfolks overgreb.

Diarmuid Martin, ærkebiskop af Dublin

Særlig slemt står det til i ærkebispedømmet Dublin, som må erklære sig konkurs, med mindre det i det kommende år lykkes at forbedre dets finansielle position. Og det er der desværre ikke meget, der tyder på. Situationen er mere eller mindre den samme i de øvrige bispedømmer, for alle lider under svigtende indtægter (op mod 12 %). Konsekvensen er ikke kun, at mange kirkelige initiativer må opgives, men også at kirkerne ser sig nødsaget til at fyre mange af de lønnede lægfolk, som i dag udfører de pastorale, karitative og undervisningsmæssige opgaver, som tidligere blev varetaget af præster og ordensfolk.

(Kilde: The Tablet 27. august 2011)

2-sep-2011

Dette er netop problemet! I Irland som i andre lande i den vestlige verden, herunder også i Danmark. Tidligere kunne bispedømmerne og sognene trække på en stor skare af mere eller mindre ulønnet arbejdskraft: præster, ordensfolk og engagerede lægfolk. Sådant er det ikke længere. I dag må de ud og købe serviceydelserne på det frie marked og betale markedets pris. Kirkerne har derfor brug for flere penge end tidligere, og kommer de ikke, må der skæres i aktiviteterne. Resultatet af sådanne nedskæringer kan kun blive en forringet betjening af de troende og en forringet mulighed for at udbrede det kristne budskab – et budskab, der i forvejen er under hårdt pres i vore pluralistiske og sekulære samfund. Som situationen ser ud i dag, er det svært at være optimist. Vil vi i det hele taget have kristne kirkesamfund i Vesteuropa om halvtreds år? Det vil vi nok, men næppe som vi kender dem i dag.

4. Irland: Angreb på skriftemålets segl

Som omtalt i mit Formandsbrev den 16. august 2011 påtænker den irske regering at fremsætte et lovforslag, som i pædofilisager ophæver den tavshedspligt, der knytter sig til skriftemålet (kaldet skriftemålets segl). I "Kristeligt Dagblad" den 25. august 2011 omtalte Andreas Rude lovforslaget. Det skete bl.a. med disse ord:

Realistisk set er det svært at forestille sig en kommende irsk lov om rapportering af børnemisbrug, der ikke undtager, hvad præsten måtte høre i et skriftemål. I så fald vil Irland være det eneste sted i Vesten, hvor skrifteseglet ikke blev respekteret, og det vil blive opfattet som en krænkelse af religionsfriheden. Selv under Den Franske Revolution, hvor præster blev henrettet, og kirker omdannet til krudtdepoter, vedtog man ingen love, der krævede et brud på skriftemålshemmeligheden. Desuden vil man kunne indvende, at sådanne krav ville virke stik imod hensigten, fordi ingen forbryder ville gå til skrifte, hvis han vidste, at præsten ville fortælle politiet om det, og at præsten derfor ikke ville have nogen mulighed for at prøve at overtale ham til at gå til politiet.

Selv om Rude har svært ved at forestille sig, at en kommende lov ikke undtager præster, har justitsminister Alan Slatter ikke desto mindre nu bekræftet, at loven også vil omfatte, hvad præster og læger måtte komme til at høre i fortrolighed. Og ministeren for børn, Frances Fitzgerald, udtaler i samme forbindelse: "hvis der er en lov i landet, skal den overholdes af alle. Der er ingen undtagelser" (Irish Times 1. september 2011).

2-sep-2011

Jeg er desuden ikke sikker på, at det vil være det eneste sted i vesten, hvor præsters tavshedspligt relativiseres. I Christian V's Danske Lov fra 1683 hedder det nemlig:

Præsten må ikke (uden at miste sit embede) afsløre, hvad han har fået betroet i et skjult skriftemål, med mindre det drejer sig om forræderi eller en ulykke, som kunne undgås, hvis præsten afslører det. Og dog må dens navn, som har gjort dette bekendt, så vidt muligt ikke nævnes.

Denne gamle bestemmelse gælder den dag i dag. Selv om den kun vedrører Folkekirken, og selv om man altid kan hævde, at Folkekirkens og Den katolske Kirkes skriftemålsopfattelse er forskellig (skriftemålet er ikke et sakramente i Folkekirken), er jeg ikke i tvivl om, at vore domstole ville tage denne lovparagraf i anvendelse, hvis den meget hypotetiske situation en dag skulle foreligge, at en katolsk præst ved at holde, hvad han har hørt i et skriftemål, hemmeligt har muliggjort gennemførelsen af en terrorhandling. Danske love gælder for alle – også for katolske præster. Så der er i hvert fald ét land i Vesten, der ikke respekterer skrifteseglet fuldt ud. Men Irland vil nu gå videre med et krav om, at tavshedspligten heller ikke kan påberåbes, når det drejer sig om allerede begåede handlinger. Og det er bestemt noget nyt.

At en indskrænkning af tavshedspligten skulle kunne opfattes som en krænkelse af religionsfriheden forekommer søgt, for denne frihed gælder mennesker, ikke institutioner. Og det vel at mærke kun i den udstrækning deres trosudøvelse ikke krænker andre mennesker eller landets love. Dette princip om religionsfrihed synes imidlertid at kunne bruges som argument, hver gang en statslig eller kommunal myndighed af den ene eller anden grund fratager en religiøs institution en rettighed, den tidligere har haft. Et eksempel: På grund af den almindelige recession og regeringens krav om besparelser har byrådet i den engelske by Trafford ved Manchester beslutter fra september næste år at ophøre med at betale for elevernes skolebustransport til de såkaldte "Faith Schools" (privatskoler med et religiøst idégrundlag). Herved regner byrådet med årligt at kunne spare £ 375.000 (3.2 mill. kroner). Da denne beslutning også berører elever på katolske skoler, planlægger bispedømmerne Shrewsbury og Salford ifl. "The Tablet" (20. august 2011) at anlægge sag mod byrådet under påberåbelse af, at dets beslutning er en krænkelse af princippet om religionsfrihed! Men det er der jo ikke tale om. Byrådet har blot ræsonneret, at har forældre råd til at sende deres børn i privatskole (og de er ikke billige i England), så har de også råd til at betale for deres transport til og fra skolen.

At det irske lovforslag, hvis det vedtages, skulle virke stik imod hensigten, som Rude mener, er jeg slet ikke sikker på. "Irish Times" kunne den 1. september 2011 fortælle om den tidligere præst Michael Joseph McArdle, der i Queensland (Australien) blev idømt 6 års fængsel i 2003. I en erklæring i forbindelse med dommen oplyste han, at han i over 25 år havde skriftet sine pædofile handlinger for omkring 30 præster. Det var sket mere end 1.500 gange.

Hver gang et barn forlod mig, efter at jeg havde misbrugt det, havde jeg en overvældende følelse af sorg og anger, så meget at den næsten blev fysisk. Jeg var knust efter overgrebene, ethvert af dem. Jeg var så fortvivlet, at jeg [undertiden] gik til skrifte hver uge og i andre perioder hver fjortende dag og bekendte at jeg have misbrugt unge drenge seksuelt.

2-sep-2011

Den eneste hjælp og det eneste råd, han fik, var at gå hjem og gøre bod i form af bøn!

Her har vi en mand, der beder, ja i bogstaveligste forstand på sine knæ tigger og trygler om hjælp. Hvor godt ville det ikke have været for ham og de mange små drenge, han gennem årene misbrugte, om bare én af skriftefædrene havde kunnet orientere biskoppen om hans problem og anmelde ham til de civile myndigheder, så han kunne få ikke kun den straf, han selv mente, han fortjente, men også den faglige hjælp, han så tydeligvis havde brug for? I sager som denne – og denne er med garanti kun ét eksempel – kræves mere af en skriftefader end blot bod, bøn og sympati. Og skal han kunne yde det, må skrifteseglet brydes.

Men selvfølgelig: meget kunne opnås, hvis paven dekretede, at ingen undtagen i helt specielle situationer kunne få absolution for seksuelt misbrug af børn og unge samt voldtægt af kvinder, drab og andre alvorlige forbrydelser uden først at have erkendt sin skyld over for de civile myndigheder.

5. USA: Vatikanets frigiver dokumenter om sexmisbrug

John V. Doe

I sagen John V. Doe vs. Den hellige Stol har en føderal domstol i staten Oregon bestemt, at Vatikanet skal udlevere, hvad det har af akter i sagen om p. Andrew Ronan, som døde i 1992. Præsten, der oprindeligt tilhørte serviterordenen, blev i 1959 forflyttet fra Irland til USA, fordi han erkendte at have haft sex med studerende på ordenens præsteseminar i Irland. I USA fortsatte han dog med at være seksuelt aktiv og misbrugte mindst en ung mand i 1965. Året efter ansøgte han og fik af Vatikanet tilladelse til at blive lægmand.

Nu har Vatikanet ifl. "National Catholic Reporter" (30. august 2011) frigivet dets akter om p. Ronan, i alt 70 sider. Intet heri viser, at Vatikanet skulle have haft kendskab, endsige beordret præstens forflyttelse i 1959. Men trods det er sagen langtfra afsluttet, for dokumenternes indhold tolkes forskelligt af advokaterne for henholdsvis sagsøgeren og Vatikanet. Desuden strides de om, Vatikanet har offentligt alt.

Det springende og stridende punkt i denne og tilsvarende sager, for der er mindst ti andre undervejs i USA (samt flere i Belgien), er, om præster og ordensfolk kan betragtes som værende ansat af eller havende et ansættelsesforhold under Den hellige Stol - noget Vatikanets jurister benægter på det kraftigste.

VI ER OGSÅ KIRKEN - en forening af katolikker

www.veok.dk

2-sep-2011

Omvendt hævder sagsøgernes advokater, at alle kendte dokumenter viser, at når det drejer sig om præsters liv og funktioner er det "Vatikanet og Den hellige Stol, der træffer beslutningerne, fortolker reglerne, planlægger den politik, der skal følges, og står for dens praktiske gennemførelse."

Men om det er nok til at drage Den hellige Stol og Vatikanet til ansvar, kan kun fremtiden vise.

Med venlig hilsen
Kaare Rübner Jørgensen
Formand for VEOK